No. 147. 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Vrijdag den 21 Junij.

LATERE BERIGTEN DER COURANT, *van Donderdag 20 Junij*,

Behelzende de jongste *Belgische* en *Fransche* Nieuwstijdingen en *Beurssprijzen*.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den Junij.

De maaltijd aan onze, uit Frankrijk teruggekeerden, Landgenooten jl. maandag den 17den dezer te Vlissingen gegeven, heeft op de hartelijkste wijze plaats gehad.

De zaal in de Prinsentuin was ten dien einde smaakvol ingerigt en met vlaggen versierd. Verschillende hooge civiele en militaire autoriteiten waren aan dezen vriendendisch, nevens onze dappere Landgenooten tot de zee- en landmagt behoorende, gezeten. Gulle hartelijkheid heerschte aan dezen broederlijken disch, alwaar onze teruggekeerde Landgenooten de grootste eere werd toegebragt, en die zich hier regt gelukkig gevoelden en waar door alle de gasten onderscheidene toosten aan Koning en Vaderland gewijd, met geestdrift werden gedronken. Het aangenaam Muzijk zette dit feest de meest mogelijke luister bij, en de toast door Neêrlandsch oudsten zee-officier ingesteld: *de harmonie tusschen zee- en landmagt* en met zoo veel vuur door ieder herhaald, toonde, dat hier de eendragt woonde, waarvan Neêrlandsch leger en marine zoo vele treffende bewijzen steeds gegeven hebben.

Een ieder der aanwezigen gevoelde zich gelukkig dit feest bijgewoond te hebben, en lang zal hetzelve in iedets geheugen blijven.

BELGIE.

BRUSSEL, den 19den Junij.

In de kamer van afgevaardigden is gisteren het ontwerp van het adres van antwoord, door den heer *de Foere* voorgelezen, en de discussie op heden bepaald. Zoo als te voorzien was zijn de dagbladen der oppositie met den weinig beteekenenden inhoud van dit stuk zeer te ontvreden.

— Het Luiksche dagblad *le Politique* vermeldt, dat voor eenige dagen [illegible] van Roermonde is vertrokken, en de vesting Maastricht zonder eenige hinderpaal gepasseerd. Het regt hetwelk aldaar bij voorraad, tot dat het tarief van Maintz op de Maasvaart meer naauwkeurig zal zijn toepasselijk gemaakt, wordt geheven, bedraagt nagenoeg vier centen per ton.

— Op den 16den dezer is te Namen de nieuw benoemde bisschop ingewijd.

— Men leest in de *Emancipation* de volgende opmerking:

Men rekent dat 35,000 man van het Hollandsche leger aan de nijverheid wordt wedergegeven; in Belgie berekent men dat getal op 50,000, Frankrijk gaat 120,000 man afdanken, en Pruissen 70,000, te zamen 275,000 man, die ieder dagelijks bijna 75 centimen verteerden, er moest dus door de vier landen omstreeks 209,250 franken opgebragt worden. Deze 275,000 man stellen nu deze som beschikbaar, zoodat ieder schatpligtige, die het zijne hiertoe bijbragt, dit kan besparen: Wanneer zij nu werken, zullen zij dagelijks een franc verdienen, en daarenboven de geheele nationale opbrengst vermeerderen met het verschil dat er bestaat tusschen 75 centimen en 1 franc.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den Junij.

Het *Journal de Paris* deelt heden de volgende berigten uit Konstantinopel mede, welke het gouvernement onder dagteekening van den 29sten Mei zoude hebben ontvangen.

» Het Egyptisch leger heeft thans werkelijk den terugtogt aangenomen, en zal waarschijnlijk omtrent het midden der volgende maand den Taurus zijn overgetrokken. *Ibrahim*-bassa heeft den 24sten dezer Kutahia verlaten.

Graaf *Orloff* erkent, gereedelijk, dat daar de vrede gesloten is, de Russische expeditie geheel zonder doel is geworden. Men verwacht dus dat, dezelve den Bosphorus zal verlaten, zoodra de graaf *Lieven*, die eenen togt in Klein-Azie heeft ondernomen, om zich van den terugtogt van het Egyptisch leger te overtuigen, te Konstantinopel zal zijn weergekeerd.

» Intusschen zijn de Russische officieren der genie, die met eene bijzondere zending in de Dardanellen belast waren, terug geroepen, en de Turksche loodsen die het eskader bij deszelfs aankomst had aan boord genomen, zijn aan wal gezet. De *Moniteur Ottoman* heeft onderscheidene officiele stukken publiek gemaakt, welke het sluiten van een difinitief traktaat bevestigen.

» Het Fransche eskader had zich steeds in de wateren van Smyrna opgehouden; en het scheen dat het Engelsch eskader zich tot nu toe niet aan hetzelve had aangesloten."

— Volgens het dagblad *le Temps* zoude het verzoek van den maarschalk *Soult*, om uit zijne hooge betrekking ontslagen te worden, in verband staan met zeker ontwerp, om het geheele ministerie na het einde der tegenwoordige zitting eene wijziging te doen ondergaan. De meerderheid uit de zoogenaamde doctrinairen bestaande, en de heeren *de Broglie* en *Guizot* aan het hoofd hebbende, heeft zich sints lang met de tegenwoordige ministers van oorlog, marine, justitie en binnenlandsche zaken niet kunnen vereenigen. Dit verschil van gevoelen zoude vooral in de laatste dagen voedsel hebben gekregen, door eene ernstige discussie over de vraag, of men de kamer van afgevaardigden zoude ontbinden. De laatstgenoemde leden van het kabinet beschouwen zulks als eenen gevaarlijken maatregel, welke het tegenwoordig bestuur, en het stelsel door hetzelve gevolgd, geheel omver konde werpen. De overige daarentegen meenen, dat dit de eenige weg is, om bij eene volgende zitting de vertegenwoordiging het aanzien en de achting der natie tot zoo verre terug te geven, dat dezelve in staat is om het gouvernement werkelijk te ondersteunen. De goede uitslag van eenige der laatste verkiezingen heeft daarenboven het vertrouwen gegeven, dat men bij eene geheel nieuwe zamenstelling der kamer de meerderheid zoude behouden. Hetzelfde dagblad meent echter, dat en de wijziging van het bestuur, en de ontbinding der kamer beide maatregelen zijn, die dikwerf worden en zijn ontworpen, doch waarvan men steeds de uitvoering met huivering verschuift.

— De zending van den heer *de Châteaubriand* naar Praag, welke vroeger tot allerlei uiteenloopende geruchten aanleiding gaf, zoude thans, volgens het nagenoeg eenparig getuigenis der dagbladen, inderdaad ten doel hebben gehad, om eene verzoening tusschen de hertogin *van Berry* en de overige leden van het vorig stamhuis te bewerken. Men gaat zelfs zoo ver, van woordelijk de gesprekken mede te deelen, welke de heer *de Châteaubriand* over dit onderwerp met *Karel X* zoude hebben gevoerd, en welke hoofdzakelijk daarop neerkomen, dat deze grijsaard zich eenigzins te onvreden, [illegible] tot verzoening had betoond, en ten bewijze daarvan verklaard had, dat hij de hertogin gaarne bij zich zoude zien, indien namelijk haar echtgenoot haar vergezelde. De hertogin *van Angoulême* zoude geheel anders gezind zijn.

— Don *Karlos* wiens vertrek van Lissabon naar Napels sints lang was bepaald, heeft zich, terwijl het vaartuig dat hem moest overbrengen gereed lag, onverwacht naar Coïmbra begeven, waarschijnlijk om met Don *Miguel* eene laatste bijeenkomst te houden. Intusschen heeft deze togt aanleiding gegeven tot het gerucht dat hij heimelijk naar Spanje was terug gekeerd, met het oogmerk om tegen den 20sten dezer, den dag waarop de eed aan de jonge infante zoude worden afgelegd, zich aan het hoofd van eenen opstand te plaatsen. De prijzen der Spaansche fondsen zijn hierdoor merkelijk gedrukt.

— De fondsen waren heden (17 *Junij*) genoteerd: de 5 pCt. kont. 103,95; op tijd 104,00; de 3 pCt. kont. 77,80; op tijd 77,95; Nap. renten kont. 91,50; op tijd 91,75; Sp. perpet. 78¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 20sten Junij.

De nog dagelijks inkomende berigten, omtrent de plaats gehad hebbende veenbrand, zijn allertreurigst en bevestigen meer en meer den verschrikkelijken toestand, waarin zich velen onzer landgenooten door de noodlottige gebeurtenis gebragt zien.

In de Veen-kolonie van de gemeente Pekela in de provincie Groningen (niet in Vriesland zoo als de *Staats-Courant* van heden zeer abusief opgeeft) is bijna alle *oude* en ook meestendeels alle nieuwe turf een prooi der vlammen geworden. Tevens is bijna al de in de Veenen gezaaide boekweit verteerd, en van een menigte rogge akkers en bouwten niet alleen de vrucht maar ook het land zeer beschadigt geworden. Het vuur vloog 100 tot 200 schreden ver, en waar het neder viel ontstond dadelijk nieuwe brand en nieuwe verwoesting, terwijl de algemeene welwillendheid niets tegen dien vuurwoede vermogt.

Ook in de provincien Drenthe en Overijssel heeft de veenbrand vele verwoesting aangerigt. Uit Assen meldt men, dat in den nacht van den 12den op den 13den dezer de brand zich vooral bepaalde tot de veenderijen onder de gemeente van Gieten, Anloo en Borger, be-

nevens de monden van Buinerveen. Het vuur vloog door de geweldigen wind, naar den turf aan de voormelde monden over, zoodat daardoor niet alleen eene zeer groote hoeveelheid boekweitveen, dat reeds gezaaid was, maar ook bijna al de aanwezige oude en nieuwe turf een prooi der vlammen is geworden. Op het Hoogeveen, de Smilde en in de gemeente Norg en Assen is wel groote schade geleden, doch niet zoo als in de naburige streken in de Provincie Groningen.

Aan de Dedemsvaart, gemeente Nieuwleuren en Avereest, provincie Overijssel, heeft de brand mede eene aanzienlijke hoeveelheid turf, benevens eenige huizen in den asch gelegd, waarvan de schade zeer aanzienlijk moet zijn.

De provincie Vriesland heeft zeer veel door den jongsten storm geleden. Veel schade is er aan huizen en schuren ontstaan, het hooi is van de meeste velden gewaaid, waardoor de landman veel nadeel is toegebragt, ook heeft het alles vernielend vuur deze provincie niet gespaard, en is in den omtrek van Haulerwijk, Wijnjeterp en Noordwolde, belangrijke verliezen door ontstane brand aan turf geleden. De hevigheid van den wind verspreide het vuur plotselings, zoodat alle blusschen onmogelijk was.

— Naar men verneemt wordt aan de thans nog met verlof gaande manschappen, reisgeld en de vrije passage aan de veeren verleend.

Eergisteren werd te 's Hage in den Koninklijken Nederlandschen Schouwburg, ter viering van den heugelijke gedenkdag van *Waterloo*, ten toonele gevoerd een opzettelijk daartoe ingerigt stuktje in 2 bedrijven met zang, getiteld WATERLOO of *de gelukkige ontmoeting*. Aangenaam was de hooge tegenwoordigheid der nog steeds zoo geliefde Prinses *Marianne* aan het talrijk verzamelde publiek, hetwelk bovendien verrascht werd door het binnensteden van den heer kolonel DE BOER. Het kon niet missen dat deze dappere medeverdediger der *Citadel* van *Antwerpen*, op de hartelijkste wijze verwelkomd werd; evenwel steeg de geestdrift nog hooger toen de Vaderlandsche Krijgsman zelf een driewerf herhaald *Leve de Koning!* aanhief, hetwelk door de Vorstin met het oprijzen van hare zitplaats, en door het publiek staande, en met de uitbundigste toejuiching, werd beantwoord. Wij zijn in staat gesteld hier eene der meest bijval gevonden hebbende coupletjes uit het gemelde stukje en op den HELD VAN WATERLOO toepasselijk, te laten volgen.

WIJS: *La Santinelle.*

Gansch Neêrland ziet het opgeheven zwaard,
Met angst en schrik in 's Dwingelands vuisten klemmen,
Maar WELLINGTON weêrhoudt hem in zijn vaart,
Oranje zal met hem het schrikdier temmen.
Daar heeft zijn ... Star!
De koene Veldheer zal den nek van 't monster buigen.
Maar wat ook wentle, voor en na,
Zal WATERLOO en QUATRE-BRAS
Van WILLEM's heldenmoed getuigen.

Naar men verneemt heeft de kolonel *de Boer* naar de Residentie overgebragt, en gisteren morgen aan Z. M. aangeboden, de gewone vlag die gedurende het verblijf onzer troepen op de Antwerpsche citadel, van dezelve gewapperd heeft, als ook de groote vlag die bij den aanvang van het beleg geheschen is geworden en met eene menigte van kogels doorboord is. — Naar men verzekert is ook het vaandel der 10de afdeeling, hetwelk de Franschen in de Citadel gevonden en naar Parijs vervoerd hadden, aan de onzen wedergegeven en wordt hetzelve eerstdaags insgelijks gewacht.

— De heer kolonel *Koopman* is eergisteren te 's Hage in deze residentie aangekomen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 17den Junij.

In het Dagblad van Spiers hebben eenige leden van den stedelijken raad te Neustadt eene verklaring doen opnemen, dat de berigten door onderscheidene andere dagbladen, met name door de *Augsburgsche* en *Ober Postamts Zeitung*, wegens de ongeregeldheden die op den 27sten mei te Neustadt en Hambach voorvielen, bekend gemaakt, geheel beneden de waarheid zijn, daar toch de rust niet van de zijde der burgers is gestoord, maar de militaire magt integendeel zonder voldoende aanleiding, het volk met geweld heeft uiteen gedreven, en onderscheidene personen gedood of gevaarlijk gewond. Intusschen schijnt men aan de waarheid der verklaring aanleiding te moeten twijfelen, wijl onderscheidene andere leden van den raad en onder deze de burgemeester, naar den inhoud van het stuk zelve, geweigerd hebben dezelve te onderteekenen.

— Het geregtelijk onderzoek naar de ongeregeldheden die op den 6den dezer te Tübingen voorvielen, schijnt de regering van Wurtemberg op het spoor te hebben gebragt, eener bedenkelijke zamenspanning, waarin onder anderen een vrij groot getal subalterne officieren en onder-officieren van het leger moeten betrokken zijn. Zeker is het dat op onderscheidene plaatsen eenige militairen zijn in hechtenis genomen, en naar de vestingen zijn vervoerd.

— Het voorstel van het kanton Graauwbunderland, om eene laatste poging tot minnelijke schikking en hereeniging van de kantons Bazel en Schweitz te beproeven, schijnt bij de overige bondsleden weinig bijval te hebben gevonden. De meeste derzelve zijn van gevoelen geweest, dat men dit gewigtig punt niet wel anders dan op den aanstaanden landdag konde behandelen, alsdan zal waarschijnlijk het protest van het kanton Wallis, tegen de toelating der afgevaardigden van het Bazeler landschap en de buitendistricten van Schwitz, de eerste aanleiding geven om nogmaals daarop terug te komen.

Door de wetgevende vergaderingen der onderscheidene kantons wordt thans over de herziening der bondsakte beraadslaagd, doch het is hoogst onwaarschijnlijk dat zich eene voldoende meerderheid voor het ontwerp zal vereenigen.

— De *Oostenrijksche Beobachter* deelt onder dagteekening van den 25sten mei een berigt uit Konstantinopel mede, hetwelk, behalven de uitvoerige beschrijving der plegtige audientie van den nieuw benoemden Oostenrijkschen gezant, de volgende bijzonderheden bevat :

Door den afstand van het district van Adana aan *Ibrahim*-bassa is deze volkomen te vreden gesteld, en heeft zich gehaast den Sultan zijne erkentenis voor dit vernieuwd blijk zijner genade te betuigen. Een groot gedeelte der Egyptische troepen heeft Kutahia verlaten, en binnen kort zal *Ibrahim*-bassa zelf met de overige volgen. Op den 18den dezer gaf de Kapudan-bassa, aan boord van het Turksche admiraalschip een prachtig feest aan den buitengewonen Russischen gezant graaf *Orloff*, waarbij ook de gewone gezant de heer *Butenieff*, de drie admiralen en de bevelhebbers der landdingstroepen tegenwoordig waren. Nu het verschil met *Mehemed*-ali geëindigd is heeft *Halil*-bassa bevel gekregen om van Alexandrien terug te keeren, en alhier zijne vorige betrekking weder op te nemen. Tot bepaling van eenige maatregelen, tot het bestuur der provincien die aan *Mehemed*-ali zijn afgestaan behorende, vertrekt binnen kort de Deffendar van het leger, *Elhadsch-Edhem*-Effendi naar Egypte.

Een nader berigt van den 28sten mei in hetzelfde dagblad opgenomen, voegt hier nog bij, dat het Egyptisch leger werkelijk den terugtogt over den Taurus heeft aangenomen, terwijl bij de Russische zee- en landmagt alle toebereidselen worden gemaakt tot het verlaten van den Bosphorus, hetwelk onmiddelijk zal volgen, zoodra men het berigt heeft ontvangen, dat de Egyptenaars werkelijk Klein-Azien hebben ontruimd. Men berekende dat hiermede nagenoeg veertien dagen zouden verloopen. Graaf Orloff had een zijner adjudanten, vergezeld van een ambtenaar der Porte, naar Kiutahia gezonden, om dit berigt zoodra mogelijk over te brengen.

— Onder dagteekening van den 27sten Mei vindt men in het dagblad van Agram de volgende berigten uit Bosnien:

Onderscheidene Bosnische bevelhebbers hebben, nadat zij den sultan op nieuw trouw hadden gezworen, de vergunning ontvangen om in hun land terug te keeren. Hunne aankomst te Serajevo heeft de bevolking, welke vroeger meestal tot het korps der Janitsaren behoorde en de tegenwoordige regering vijandig gezind is, aangemoedigd. Hierbij kwam nog de omstandigheid, dat de vizier een gedeelte der Albaneesche troepen naar Travnik en Jaicze had doen vertrekken, om tegen de opstandelingen onder *Muhamed*-Bey verwendet te worden. De inwoners van Serajevo meenden dus, dat het oogenblik gunstig was om den vizier te overvallen en weg te jagen. De uitvoering van dit voornemen was op den 13den Mei bepaald. *Mahmud*-bassa had ondertusschen in den vorigen zomer reeds op eene der hoogten bij de stad gelegen, eene kazerne doen bouwen, en zoodra een gedeelte daarvan voltooid was, zijn verblijf aldaar gevestigd, terwijl hij zijne gansche artillerie, uit acht zesponders en twee houwitsers bestaande, voor het gebouw op de stad deed rigten. Toen hij nu in tijds van den bedoelden aanslag onderrigt werd, liet hij dadelijk dat gedeelte der stad, waar zich de opstandelingen vereenigden, beschieten. De meeste der huizen, enkel van hout gebouwd, waren spoedig in den asch gelegd, de opstandelingen verslagen en genoodzaakt zich te onderwerpen. Het is inderdaad te verwonderen dat de sultan, wanneer zij in deze provincie rust en orde wil herstellen, zich op de valsche verzekering der Bosnische bevelhebbers verlaat en hun vergunt alhier terug te keeren. Deze menschen gewoon zijnde in hunne districten eene willekeurige magt uit te oefenen, zullen zich nimmer naar gehoorzaamheid en onderwerping voegen, en daar zij vele betrekkingen en aanhang hebben, zullen zij ook geene gelegenheid voorbij laten gaan, om eenen opstand aan te stoken, en zoo mogelijk hun vorig gezag te herstellen.

Muhamed-Bey Biscevics, die zich lang te Prieder ophield, en zijne benden door gebrek aan levensmiddelen, en door vrees voor de aankomst van den vizier uiteen zag loopen, is naar Biseca

teruggekeerd, en laat niets van zich hooren. Verwarring en regeringloosheid heerschen allhier in den hoogsten graad. Talrijke roovertenden doorkruisen het land, begaan allerlei gruweldaden, en vervolgen de Christenen door hunne vorderingen van geld en levensmiddelen. (*Augsb. Zeit.*)

— Uit Munchen schrijft men, dat de russische gezant aan dat hof, graaf *Potemkin*, zich van daar naar Carlsbad zal begeven, vervolgens naar Petersburg zal gaan en van daar in dezelfde betrekking bij het hof van 's Gravenhage zal komen.

— Volgens berigt uit Ancona van den 31sten Mei hadden aldaar den 28 en 29sten dier maand tooneelen van wanorde plaats gehad, ten gevolge van eenen twist tusschen eenige bewoners der voorsteden en soldaten van de nieuwe Pauselijke landweer. Door tusschenkomst der Fransche bezetting was echter de rust hersteld.

In de vier legatien van Bologna, Ferrara, Ravenna en Forli zoude op last der Pauselijke Regering een nieuw korps vrijwilligers worden opgerigt, hoofdzakelijk om tot handhaving der openbare rust en orde te worden gebezigd.

Letterkundig Berigt.

Geschiedkundig verhaal van de belegering der citadel van Antwerpen in December 1832. Toegelicht door onderscheidene officiele stukken en beoordeelingen over de Nederlandsche en Belgische natien, derzelver gouvernementen en legers, naar het Fransch van den Ridder DE RICHEMOND, *met gesteendrukten titel, vignet en plaat.* Te Amsterdam bij J. C. VAN KESTEREN. 1833 in 8°., gr. 310 bladz. Prijs . . . . *f* 2,75.

De voorrede van den vertaler, bevat de beweegredenen, die tot de vertaling dezer nieuwe bijdrage tot de geschiedenis der merkwaardige belegering van het kasteel van Antwerpen, hebben aanleiding gegeven. » Dat wij vaderlandslievende Nederlanders," zegt hij daarin, » aan de helden, die de tijden der MAURITSEN en der DE RUITERS onder ons doen herleven, den welverdienden lof toezwaaijen, dat wij ons verhovaardigen, op de heldhaftige bedrijven van het voorgeslacht en die onzer tijdgenooten en dezelve voor het laatste nageslacht zoeken te vereeuwigen, is niet verwonderingswaardig, doch te zien dat een franschman, die mede als werktuig bij dat beleg gediend heeft, aan Nederlandsche helden, die hem en de zijnen zoo heldhaftig bestreden hebben, den welverdienden laauwerkrans aanbiedt, zou meer te verwonderen zijn, indien niet de heldenmoed, de dapperheid en de pligtbetrachting, bij elken regtgeaarden krijgsman, geëerbiedigd en op hoogen prijs gesteld worden, en dit gaf de vertaler dan te meer aanleiding om dezen arbeid te ondernemen."

De voorrede van den auteur, zegt, na een beknopt overzigt van den toestand van Belgie, na den opstand en het karakter hetwelk deze ontwikkelde, gegeven te hebben, dat dit werk geschreven is om den staat van zaken in Belgie gedurende zijn verblijf in dat land, te doen kennen; dat het geschreven is op de plaats zelve en in de loopgraven en dat de veelvuldige officieele stukken, welke daarin zijn ingelast, geenen twijfel zullen doen ontstaan noch overlaten aan de waarheid, van het ter neder geschreven.

Vooral dit [illegible] dat het geschiedverhaal, van eenen krijgskundigen aard zoude zijn; en het was daarom, dat wij het voorloopig, aan het oordeel van deskundigen onderwierpen; ten einde met kennis van zaken, het verslag over een werkje, dat om doel en inhoud eene onmisbare belangstelling moet inboezemen, op te stellen. De deswegens tot ons gekomene inlichtingen hebben ons alzoo in staat gesteld, om onze lezeren met dit geschiedkundig verhaal der belegering, nader bekend te maken.

In de eerste plaats, zoude het ons aangenaam geweest zijn, iets naders te vernemen van de betrekking, in welke de auteur (die, naar 's mans eigene woorden, dezelfde is, welke eenige maanden voor de belegering, in burgerlijke betrekkingen, zich den haat der Belgische ministers, en als bespieder (spion) beschuldigd zich vervolgingen van hunnen kant op den hals gehaald had) in het fransche leger, dienende tegen de citadel, gebruikt is; dewijl het geschiedverhaal, dat hij van het beleg levert, dikwerf doet vermoeden, dat de krijgsmansstand juist niet het bepaalde voorwerp zijner studien is geweest; of dat hij tot die klasse van krijgslieden behoorde, die in de loopende tijden zoo menigvuldig geïmproviseerd, of (om de uitdrukking van eenen Nederlandschen woordvinder (!) te bezigen) *geleid-dicht* worden. Deze zoodanige beteekenis, zoude welligt voor den vreemdeling, welke door de altijd aangenaam klinkende woorden van *vrijheid! vrijheid!* — door de Belgen zoo ten onregte gebruikt, omdat zij die van zich hebben afgestooten, weggesleept, bevooroordeeld met de nieuwe orde van zaken in Belgie is ingenomen — den stempel van onpartijdigheid zijn geweest; waaraan hij nu, na de lezing der laatste zinsnede, der voorrede van den schrijver, welligt zou kunnen twijfelen. Wij Noord-Nederlanders, weten des schrijvers schijnbare vooringenomenheid, voor onze regtvaardige zaak, en vele zijner uitboezemingen en uitdrukkingen, zoo als de volgende: » Welk een onderscheid, (zinsnede uit den brief van den schrijver aan zijnen broeder na den terugtogt uit Belgie, uit Valenciennes geschreven) mijn vriend! tusschen deze Hollandsche soldaten en het Belgische volk! Welk eene grootheid hebben de eerste, en welke eene laaghartige wreedheid heeft het laatste aan den dag gelegd bij de overwinning, welke wij voor hen bevochten hebben!" naar waarde te schatten. De vreemdeling moge zulke gezegden als eene vleijerij in den mond eens franschmans beschouwen; mogelijk was dit het doel des schrijvers, wiens landgenooten dit wapen zoo dikwerf bezigden om ons te benadeelen; doch wij schatten dezelve naar de waarde van ons goed regt, en naar hetgeen ons regtmatig toekomt, en dan spreekt hij *waarheid!* zuivere *waarheid!* Het geheele geschiedverhaal is in dien toon opgesteld, in bijna elke zinsnede stelt den schrijver, de grootheid van het in de laatste drie jaren ontwikkelde Hollandsche volkskarakter, zoo wel dat der regering als dat der geregeerden, tegenover de laaghartigheid, welke den Belgischen opstand en alles wat daaruit is voortgekomen.

Voor dat de auteur, tot het relaas der eigenlijke belegering overgaat, levert hij een *beknopt geschiedkundig verhaal van den veldtogt van 1832 in Belgie*, schetst daarin de wijze hoe het fransche hulp-leger — dat de tijden van het *ouistregt* in onze eeuw van verlichting deed herleven — door de Belgen ontvangen werd; beschrijft de terugstootende koelheid, welke deze ontvangst in bijna alle groote en kleine steden, welke dat leger doortrok, kenmerkte en het gevoel van minachting, dat zulks bij de fransche krijgslieden tegen de Belgische natie deed opkomen, terwijl hij hun gedrag gedurende het moeijelijk beleg, hunne edelmoedigheid jegens de Hollandsche soldaten, en het roemrijk gehouden gedrag van dezen, in algemeene bewoordingen, den meesten lof toezwaait. Daarna gaat hij over tot *het beleg* zelve. Hierin hebben wij echter weinig of geen nieuws gevonden, dan eenige nog onbekend geblevene daadzaken, enkele personen betreffende, die allen schijnen bijeen verzameld te zijn, om den roem der dapperheid, het beleid, de groothartigheid van de belegeraars en belegerden, en de laaghartigheid der Belgische bewindvoerders te staven. Zij echter, aan wien de Belgische dagbladen van alle kleur, van dien tijd en voornamelijk van dat tijdperk onbekend gebleven zijn, zullen daarin voldoening hunner nieuwsgierigheid vinden; dewijl de schrijver, met zeer veel zorgvuldigheid, uittreksels van op die gebeurtenissen doel hebbende courant-artikels geeft. Verder zal men daarin vinden, eene verzameling van alle de officieele stukken, welke op dat beleg en de daarop gevolgde staatkundige verhandeling betrekking hebben.

Na het relaas van het beleg, schetst de schrijver den toestand der citadel, na de overgave, onder het opschrift: *Een bezoek op de citadel van Antwerpen den 26sten December 1832*, in afzigtelijke trekken. De levensbeschrijvingen van den maarschalk *Gerard*, den generaal *Chassé* en den kolonel *Koopman* volgen dit tafereel; wordende het werkje besloten met de algemeene opmerkingen des schrijvers over den zedelijken en physieken toestand van Belgie, en eene Geschiedenis van de citadel van Antwerpen.

Ondankbaar zouden wij zijn, wanneer wij de goede bedoelingen des schrijvers ten opzigte onzer landgenooten miskenden, om zijn geschiedverhaal anders te wenschen, dan wij het ter nedergesteld vonden, te meer omdat wij de zekerheid hebben, binnen kort in het Nederduitsch (*bij Noman en Zoon*) een ander werkje over deze, voor ons roemrijke, gebeurtenis, te bezitten, dat het gebrek aan een oordeelkundig krijgskundig overzigt — wat hier geheel ontbreekt — zal aanvullen.

Doch zonder gebreken is dit werkje niet, en de arbeid van schrijver en vertaler, zou moeijelijk eene geheel krijgskundige beschouwing kunnen doorstaan. Ook schijnt er bij de vertaling haast geweest te zijn; dewijl wij ons overtuigd houden, dat bij eene bedaardere opmerking, vele oneigenaardige uitdrukkingen en eenige onverstaanbare volzinnen, zouden gewijzigd en verbeterd zijn geworden.

Bij voorbeeld; een *gesmeed stalen boetkleed*, (bladz. 14) verscheurd men niet, daartoe heeft men handen als smeed-hamers noodig, om het te *verbrijzelen*.

Men beklimt (bladz. 25) de parapets niet, om de stukken te rigten, maar wel om het al — of niet goede rigten te kunnen nagaan.

Bladz. 32. De generaal *Favauge* voerde niet het bevel over de *defilée*, maar wel over den uitmarsch der troepen.

Bladz. 34. De aanhef des briefs van den generaal *Goblet*. » De maatregelen wegens het zeewezen schijnen onvoldoende te moeten blijven," komt ons wel *woordelijk* doch geenzins *goed* vertaald voor.

Bladz. 97. » Wanneer de middelen van verdediging zoo op een punt bepaald zijn, en wanneer onze *beweegbare* (!) batterijen weldra hun vuur zullen openen *onder de parapets* (!!) welke door de kanonkogels des vijands nog meer versterkt worden, (!!) dan worden de kunst en de moed nutteloos." Eilieve wat wil dat zeggen? een schoon onderwerp voor een prijsvraag [illegible]

Bladz. 98. » De bommen, de kogels en de *houwitsers omwoelden* den grond" (op meer plaatsen dezelfde uitdrukking). De vertaler had hier en elders even goed kunnen zeggen: de *mortiers, de kanons* enz. want *uit* houwitsers schiet en werpt men . . . . . . *granaten*, doch geene houwitsers.

Bladz. 102. » De monden van onze heetgeschotene stukken braakten het doodelijk *zer* (!!) uit, zonder dat men dezelfde behoefde af te steeken; zoodra het laadgat geopend was, barste het schot los." Dat is ontzettend dichterlijk doch ook verbazend onverstaanbaar!!

De opgegevene zamenstelling van ons leger op bladz. 140, en het verhaal van de onderneming op Doel (bladz. 30-31) behooren mede onder de [illegible] gebreken, [illegible] over krijgskundigen verontschuldigen, het werkje blijft daarom niet minder lezenswaardig.

Als eene proeve van de personelijke gevoelens van den schrijver, over de Hollandsche natie, geven wij het volgende uittreksel:

» Zij zouden thans alleen ongelukkig zijn, indien zij met het Hollandsche leger in het strijdperk moesten treden, want de krijgstucht, de verknochtheid aan zijne vaandels en de dapperheid, zijn de eenige banden die den soldaat aan zijne officieren verbinden; en alles wat den moed kan inboezemen, indien hij door ware krijgsdeugd geleid wordt, ontbreekt hen. Hoe zou dan *België* den aanval van eenen vijand zoo als *Holland* kunnen wederstaan?

» Doorwandel de wegen van *Holland*. Zie vooreerst de grenzen volkomen gedekt, en de kleinste paden bezet; en dit is niet alleen ten aanzien van *België*, dat die voorzorgen zijn genomen, want *Nijmegen* is in staat van verdediging gesteld tegen *Pruissen*, en deszelfs wallen zijn even zoo goed gewapend als die van *Maastricht*.

Doorwandel daar de wegen, en zie die kolommen van krijgslieden, die altijd in beweging zijn; zie die soldaten, met door de zon verbrande aangezigten, wier houding kracht aanduidt, en wier luchtige gang hen gelijk stelt met onze voltigeurs. Ziedaar die vrouwen, met levensmiddelen beladen. Vraag haar aan wien zij dit voedsel brengen, en het antwoord zal zijn: » aan mijnen broeder; aan mijnen man; aan mijnen minnaar, die » zich in het leger bevinden. . . ." Vraag aan andere vrouwen die daar leegslijfs luchtig henen stappen, » waar henen gaat gij?" — wederom hetzelfde antwoord. Vraag haar hoe ver die voorwerpen van hun verlangen van haar verwijderd zijn, en zij zullen u antwoorden: twintig, vijf en » twintig, dertig uren." En zij leggen [illegible] welgemoed en te voet af, om de verdedigers van hun vaderland te zien.

» Ziedaar dien officier [illegible] hij lijdt; de koorts buigt hem neder, doch hij zal zijnen [illegible] verlaten. Hij heeft het bevel aan de hoofdwacht. Ziedaar dien grijsaard met zilvere haren; zijne borst is bedekt met decoratiën, die men door de opening van zijne graauwe kapot bespeurt,

hij heeft geen soldaten geweer in de hand; hij is een oud Generaal van de Republiek van het keizerrijk, en thans dient hij als soldaat bij de Schutterij. Ziedaar dien tengeren jongeling, hij veracht de koude en het gure jaargetijde, hij is slechts gedekt door eene strohut, waardoor de noordewind snerpende heenwaait. Wie is hij? de zoon van eenen rijken zeehandelaar, of wel die van eenen minister of eenen secretaris van staat. Ziedaar dien jood, die overal zijne koopwaren pleeg rond te venten, die eigenlijk geen vast verblijf, geen vaderland bad, doch thans is hij er hoogmoedig op, dat hij tot het vaderland van VAN SPEYK behoort, en dat hij in dat vaderland is ingewijd, door het eerekleed dat hij draagt, en door de wapenen die hij voert, om dat vaderland te verdedigen. Ziedaar die oude vrouw, die onder de jaren gebukt gaat, maar die zindelijk gekleed is, en die het vergenoegen op het gelaat ligt. Zij was ten uitersten behoeftig voor dat haar zoon naar het leger vertrok, doch de natie voedt en onderhoudt haar, want haar zoon heeft zich onder de moedige beschermers van den vaderlandschen grond geschaard. . . . Zie daar *Holland!*

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 19den Junij.*

NEDERLANDEN. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ur.
Werkel. schuld 2½	47¼	47⅞	47 9/16
Dito dito 5	88 13/16	89	88⅞
Uitgestelde dito	1 37/64	1 9/32	1 17/64
Amort. dito	21½	22	21
Amort. Syndic. 4½	83½	83⅞	83⅝
dito dito 3½	60	60	
Schatkistbiljet. 5	101		
Oorlogsobligat. 5	98	98⅞	98⅞
Leening 1831 6	101⅞		
Handel-Maats. 4½	92¾	92⅞	92⅞
FRANKRIJK.			
Inschr. Grootb. 3	78¼	79¾	78⅝
ENGELAND.			
Dito per 13 Mei. 3			
SPANJE.			
Certificat. Amst. 5	69⅞	70⅝	70
Dito f 1000 3	45¾	46¼	
Uitges. 3 pC. Sch. 5	15	15½	
Cert. Bons Lond. 5	16¼	16⅞	16⅞
NAPELS.			
Certificat. L & B 5			
Dito *Falc.* & C. 5	86		
Leen. Lond. R. 5			
RUSLAND.			
Obl. *Hope* 1798/1816 5	99½		
Dito dito 1828/29 5	100½		

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ ur.
Cert. dito 1831/33 5	90	90⅝	90⅝
Obl. te London 5			
Certif. te Hamb. 5			
Inschrijv. Assig. 6	65¾	65 13/16	65¾
Certificat. dito 6	65⅝	65⅞	
POLEN.			
Aand. Loot. fl. 300			
PRUISSEN.			
Dito dito R. 50	93¾	93⅞	
OOSTENRIJK.			
Dito dito f 100			
Dito dito » 250 4	408		
Metalliek 5	91¼		
Dito Lond. gen. 5			
Dito 2½			
Oblig. *Goll & C.* 5			
Dito 4			
Cert. Stadsb. dit. 2½			
Ween. Bankact. 3			
DENEMARKEN.			
Leening te Lond. 3			
BRAZILIEN.			
Dito *Rotschild.* 5	68¾		
GRIEKSCHE.			
Dito te London. 5	30¾	35¼	

*** Getrouwd:

P. GELPKE,
Notaris te Dinther

EN

H. M. PRILLEVITZ.

ZALT-BOMMEL, den 20sten Junij 1835.

Familie en Vrienden worden verzocht deze algemeene kennisgeving [illegible]

*** Eene Nederlandsche Fabriek van ENGELSCH LINNEN, MANS-OVERHEMDEN en HALSKRAAGJES enz., heeft tot gemak van het Publiek dezelve verkrijgbaar gesteld: te Amersfoort bij *van Deth*, in Galanteriën; te 's Bosch bij *Roodekerke*, in Wolle Manufacturen, Hinthamerstraat; te Dordrecht bij *Fagot*, in Manufacturen, Voorstraat; te Gorinchem bij *Sabast Hoeben*, in Manufacturen; te 's Hage bij *L. Verveer*, in Manufacturen, Venestraat; te Leyden bij de Heeren *Scheling* en *van Gulik*, in Manufacturen; te Brielle bij *Rijnaarts*, in Manufacturen; te Nijmegen bij [illegible], in Manufacturen; te Thiel bij *Neumans*, *Jr.*, in [illegible] Manufacturen; te Utrecht bij *van Groeneveldt*, [illegible] Oude Kerkhof; te Schiedam *L. W. G. Tengeler*, in Galanteriën; te Rotterdam [illegible], in gemaakte Kleederen, Hoekstraat bij de Vlaschmarkt.

De prijs der Manshemden is *f* 2,40 en per dozijn *f* 27, eigengemaakten 10 cents per stuk minder; Halskraagjes bij dozijn *f* 1,80.

Nog zijn bij genoemde Debitanten een assortiment STROPDASSCHEN voor eene civiele prijs verkrijgbaar gesteld.

*** De Notaris J. A. VAN DER POELART, residerende te *Helmond*, zal, namens JOANNES VAN DEN BOMEN, aldaar, op Zaturdag den 6den Julij 1835, namiddags om 6 uren, ten huize en herberge van PETER KLUMPERS, aan de Markt te *Helmond*, provisioneel en *veertien* dagen later definitief Verkoopen:

1°. Eene welgebouwde HUIZINGE en ACHTERHUIZINGE, op de Markt te *Helmond*, geschikt voor alle Bedrijven, belend de eene zijde het Raadhuis der Gemeente, de andere zijde *H. Sporenberg*.

2°. Eene nieuwgebouwde HUIZINGE aan vier Woningen met Hoven, in de [illegible]straat te *Helmond*, belend de eene zijde de Weduwe *L. van Ettero* en andere, de andere zijde *H. van Oorschot*.

*** De Heer G. SCHEETSBERG, te Leeuwarden, door aankoop uit de Fondsen van de firma's *Schuiteking* en *van de Grampel*, te Amsterdam, de Wed. *J. Allart*, te Rotterdam, [illegible] *H. H. Smit* en *L. Kermer*, aldaar, [illegible] de navolgende Kopijregten, zijn [illegible]

13. VERHANDELING over het Friesche Volksfeest, aan Onderwijs en Opvoeding gewijd, door *H. W. C. A. Visser* . . . . à *f* 0,75.
14. BELANGRIJKE KARAKTERTREKKEN uit den jeugdigen leeftijd, ter opwekking en aankweeking van Godsvrucht en Deugd, door *G. Engelberts Gerrits*, met 3 fraaije gekleurde platen, 2de druk. In carton . . à - 1,25.
15. LETTERBLOOVEREN, bijeenverzameld voor de Beschaafde Nederlandsche Jeugd in Poëzij en Proza, met 6 gekleurde platen en muzijk. In carton . . . . à - 1,50.
16. SPIEGEL DER JEGUD, voorgesteld in het 14jarig van *René d'Aubert*; eene ware Geschiedenis met 5 gekleurde platen. 3de druk . . . . à - 0,90.
17. LEKTUUR VOOR VROUWEN, in den Beschaafden Stand, op velin papier en met gegraveerden titel, vignet en portret van de Echtgenoote *van Hoogerbeets*, door *J. Pieneman* en *P. Velijn*. In carton. In plaats van *f* 3, à - 1,50.
18. J. KAPPEIJNE VAN DE COPPELLO, Rudimenta der Grieksche taal, 2de druk . . . . . à - 1,50.
19. A. N. AGRON, Petit Vocabulaire of klein Woordenboekje. . . . . à - 0,90.
(Hiervan is een 2de druk ter perse door *Agron* zelven verbeterd en vermeerderd.)
20. A. KAPPELHOFF, Méthode facile pour apprendre à conjuguer les verbes de la langue Française . . . à - 1,80.
21. J. H. VAN DER LINDEN, Kakografia of Opstellen, waarin de Leerlingen de tegen de spelling en de taal gemaakte fouten zelven zoeken te verbeteren . . . . à - 0,30.
22. H. SCHEERDER, Dialogues Français et Hollandais, sur des sujets familiers, à l'usage des Ecoles 4ième édition . . . . à - 0,40.
(Dit uitmuntend werkje hetwelk algemeen bijval vindt, benevens de boven- en nagenoemde Schoolboekjes worden *bij voortduring* en *op nieuw* aan alle Heeren Kostschoolhouders ten vriendelijksten aanbevolen.)
23. C. F. LHOMOND, Beginselen der Fransche Spraakkunst . . . . à - 0,50.
(Hiervan is een 2de verbeterde en vermeerderde druk ter perse.)
24. LINDLEIJ MURRAIJ, An English Spelling Book with reading lessons 20th. edition . . . . . . à - 0,45.
25. J. OLIVIER, Jr. en A. W. N. VAN GENT, Handboek der Engelsche taal, inhoudende de regels der Uitspraak, Spelkunst, Woordgronding, Woordschikking en Maatklank enz. . . . . à - 0,70.
26. J. W. L. F. IPPEL, Neues Lehrbuch der Deutschen Sprache, 2te verbesserte und völlig umgearbeitete ausgabe . à - 1,00.
Geschiedende hiervan tevens aankondiging aan Heeren Boekhandelaren.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende belangrijke werken voorhanden:

I. *C. Jacquinot de Presle*, Cours d'art et d'histoire militaires, de l'Ecole royale de Cavalerie. . . . . *f* 5,50.
II. Aide-mémoire portatif à l'usage des Officiers d'Artillerie. - 4,25.
III. *Gay de Vernon*, traité élementaire d'art militaire et de fortification; à l'usage des élèves de l'école Polytechnique et des élèves des écoles militaires. 2 vol. . . . - 13,50.
IV. *Noël* et *de la Place*, leçons françaises de litterature et de morale. 13 édition. 2 vol. . . . . - 7,00.
V. *A. Balbi*, Abrégé de Géographie, rédigé sur un nouveau plan d'après les derniers traités de paix et les découvertes les plus récentes, contenant: Avis de l'éditeur. Introduction à la Géographie. Principes généraux de Géographie. Europe. Asie. Afrique. Amérique. Océanie. Traité de monnaies et des poids et mesures. Errata. Table Synoptique de l'Abrégé de Géographie. Table du traité des monnaies et des poids et mésures. . . . . - 8,00.
VI. *Malte-Brun*, Précis de la Géographie universelle, ou description de toutes les parties du monde sur un plan nouveau, d'après les grandes divisions naturelles du globe. Nouvelle édition revue par *Huot*. 1 livraison avec 9 cartes. - 3,65.
VII. *Hocquart*, petit Dictionnaire de la langue française, suivant l'ortographe de l'Académie, contenant tous les mots qui se trouvent dans le Dictionnaire de l'Académie, et un nombre considérable de mots qu'on n'y trouve pas, avec la prononciation lorsqu'elle est irrégulière. . . . . - 2,50.
VIII. *P. A. Delanneau*, dictionnaire de poche de la langue française. 6 édition. . . . . - 1,80.
IX. *Ebert*, Carnet de l'Officier de Cavalerie, ou Manuel Contenant, 1°. tous les détails et renseignements nécessaires à l'Officier de Cavalerie, sur le personnel et le matériel de l'Escadron ou du Peloton donné à son commandement; 2°. un extrait des lois, ordonnances, réglemens, instructions, tarifs, etc., relatifs à l'administration intérieure des corps; 3°. enfin des séries de questions sur cette matière. 2 edition. . . . . - 4,00.
X. *A. W. de Bruin*, Militair Zakboekje ten dienste van het Nederlandsche Leger, doch meer bijzonder van het wapen der Artillerie. . . . . - 5,00.
XI. Collection des Pavillons de toutes les nations du Globe. 1833. 1 feuille. . . . . - 3,25.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.